Lappi buresveadjinguovllu guovlluráđđehus

LAPHA/8228/00.01.06/2025

243 § **Lappi buresveadjinguovllu evttohus sámi psykososiála doarjaga ovttadat Uvja ruhtadeami sirdimis jahkái 2026**

Lappi buresveadjinguovllu guovlluráđđehus 243 § 28.5.2025

Válmmaštalli Tuuli Miettunen, ovddidanhoavda, sámegielat ja kulturmieldásaš bálvalusat

Áššečilgehus Stáhtaráđđi lea ásahan sámiid duohtavuođa- ja soabadankommišuvnna stáhtaráđi čoahkkimis 28.10.2022. Kommišuvnna bargu joatkašuvvá 31.1.2025 rádjái. Stáhtaráđi kansliija dagai ovttasbargosoahpamuša Lappi buohccedikšunbiriin (LSHP) 15.6.2020 psykososiála doarjaga nannemis duohtavuođa- ja soabadanproseassa áigge. Ovttasbargosoahpamuša mielde LSHP dagai fáttás čielggadanbarggu. Čielggadanbarggu doarjjan ásahuvvui koordinašuvnna čuovvunjoavku, mas ledje lahttun ovddasteaddjit Sámedikkis, Nuortalaččaid siidačoahkkimis, sámeguovllu gielddain ja LSHP:s. Čielggadanbargu luobahuvvui stáhtaráđi kansliijai, Sámediggái ja Nuortalaččaid siidačoahkkimii njukčamánus 2021. Čielggadanbarggu boađusin psykososiála doarjaga čađaheapmái vuođđuduvvui jagis 2022 sámiid našuvnnalaš psykososiála doarjaga bálvalanovttadat Uvja LSHP oktavuhtii. Uvjja doaibma lea sirdásan buohccedikšunbires Lappi buresveadjinguvlui. Ovttadaga ruhtadeamis lea vástidan stáhtaráđi kansliija. Gustojeaddji soahpamuša mielde Uvjja doaibma joatkašuvvá 31.12.2025 rádjái.

Uvjja doaimma áigge buresveadjinguovllu sámegiela lávdegoddi lea buresveadjinguovlolága 33§ mieldásaš doaibmabidjoevttohusain sámegielat bálvalusaid dili buorideapmái lokten ovdan dárbbu sihkkarastit sámegielat mielladearvvašvuođabálvalusaid joatkašuvvat, go Uvjja prošeaktaruhtadeapmi nohká. Lávdegoddi lea gidden fuomášumi dasa, ahte Uvjja bálvalusain lea mearkkašahtti rolla buresveadjinguovllu sámegielat mielladearvvašvuođabálvalusaid oppalašvuođas. Guovllustivra lea dohkkehan sámegiela lávdegotti doaibmabidjoevttohusaid jahkái 2025 čoahkkimisttis 28.10.2024 57§. Seamma láhkai ON spesiálaraporterejeaddji Fabian Salvioli lea Suomas galledeami oktavuođas 15.3.2024 ávžžuhan eiseválddiid sihkkarastit Uvjja doaimma joatkašuvvat bissovaš iešheanalaš ovttadahkan (mielddus). Duohtavuođa- ja soabadankommišuvdna lea 4.2.2025 doarjalan sosiála- ja dearvvašvuođaministtar Kaisa Juusoi vai dorvvastit Uvjja doaimma joatkkašuvvat kommišuvnna barggu nogadettiin (mielddus). Kommišuvdna evttoha aitosaš doaibmabidjoevttohusaidis loahppajagis 2025, goas dan evttohusat eai geargga šat mielde ministeriijaid ja buresveadjinguovlluid jagi 2026 bušeahttaárvalusaide.

Lappi buresveadjinguovllu guovllurádđehus

Uvjja stivrenjoavkku čoahkkimis 15.5.2025 (mielddus) lea boahtán ovdan, ahte Uvjjas lea dálá árvvoštallama mielde báhcime geavatkeahttá jagis 2025 várrejuvvon ruhtadeapmi 328 000 euro. Stivrenjoavkku čoahkkimis lea gávnnahuvvon dárbu dasa, ahte Lappi buresveadjinguovlu livčcii oktavuođas stáhtaráđi kansliijai badjebázalaš ruhtadeami ja joatkkabarggu dárbbu dihte. Buresveadjinguovllu sámegielat mielladearvvašvuođabálvalusaid oppalašvuođa dáfus lea vealtameahttun, ahte Uvjja doaimma bastit joatkit jagi 2026 badjel, vai dan bissovaš joatkaga bastit válmmaštallat nu, ahte vuhtiiváldit duohtavuođa- ja soabadankommišuvnna boahttevaš doaibmabidjoevttohusaid. Uvjja ruhtadeapmi ii leat vuhtiiváldon sámegielat sosiála- ja dearvvašvuođabálvalusaid dorvvasteapmái čujuhuvvon stáhtadoarjaga (momeanta 33.60.36) dásis iige Lappi buresveadjinguovllu vuođđoruhtadeamis, mii vuođđuduvvá Lappi buresveadjinguovllu sámegielat ássiid bálvalandárbui, muhto ii Uvjja láhkásaš riikaviidosaš doibmii.

Mildosat

Special Rapporteur on the promotion of truth, justice, reparation and guarantees of non-recurrence, Mr. Fabián Salvioli. Preliminary Observations. Visit to Finland (11 to 15 March 2024)
Duohtavuođa- ja soabadankommišuvnna bealiváldin 4.2.2025 Muittuhančála stivrenjoavkku čoahkkimis 15.5.2025.

Válmmaštalli evttohus

Lappi buresveadjinguovllu guovllurádđehus evttoha stáhtaráđi kansliijai, ahte Uvjja ruhtadeapmi, mii báhcá geavatkeahttá, sirdojuvvo jahkái 2026. Lappi buresveadjinguovlu háliidivčcii ain buvttadit Uvjja bálvalusaid sirdinmearreruđain jagis 2026 dainna viidodagain, masa ruhtadeapmi addá vejolašvuođa. Lappi buresveadjinguovlu bivdá stáhtaráđi kansliija jođánit vástidit vai sáhttit dorvvastit ahte doaibma joatkkašuvvá.

Mearrádusevttohus

Buresveadjinguovlojođiheaddji

Guovllurádđehus mearrida

1. evttohit stáhtaráđi kansliijai, ahte sámiid našuvnnalaš psykososiála doarjaga bálvalanovttadat Uvjja ruhtadeapmi, mii báhcá geavatkeahttá, sirdojuvvo jahkái 2026;
2. gávnnahit, ahte Lappi buresveadjinguovlu háliidivčcii ain buvttadit Uvjja bálvalusaid sirdinmearreruđain jagis 2026 dainna viidodagain, masa ruhtadeapmi addá vejolašvuođa;
3. bivdit stáhtaráđi kansliija jođánit vástidit vai sáhttit dorvvastit ahte doaibma joatkašuvvá.

Lassedieđut

Tuuli Miettunen

Lappi buresveadjinguovllu guovllurádđehus

ovddidanhoavda, sámegielat ja kulturmieldásaš bálvalusat
tuuli.miettunen@lapha.fi
tel. 040 484 2676

Ollašuhttin válddus stáhtaráđi kansliijai